

----- Forwarded message follows -----

Date sent: Wed, 8 Oct 2003 16:30:41 +0200
From: jrottier@12move.nl
Subject: La Grande Randonnee Bericht 9: Cahors revisee

Beste allemaal,

Hier mijn laatste bericht van het jaar. De grote wandeling heeft het meest zuidelijke punt (Roncevaux) bereikt en ik ga nu overwinteren. Hier in Frankrijk is gisteren door de premier voor het eerst het woord recessie gebruikt en de kranten staan bol. Net als in Nederland stijgen de huizenprijzen op hetzelfde moment (30-50% het afgelopen jaar hier in de midi) als de recessie toeslaat. Een verblijf in een Frans provinciestedje moet interessant zijn, ook gedurende een recessie of eigenlijk juist dan. Het is in elk geval anders dan continu verplaatsen. Reizen door een land is anders dan leven in een land. De vorige keer was ik dagen in Cahors, nu alweer twee weken. Het blijft een aardige stad maar het gevoel verandert: nu zie je makkelijker de zwervers, graffiti, stinkende bussen en de cité administrative van de hoofdstad van het departement. Het is goed om eens stil te staan in Frankrijk in een toch aardig en klein provinciestedje.

Over het weer.

De vorige keer had ik de hoop uitgesproken dat ik maar een woord nodig zou hebben. Die hoop bleek ijdel. Het bleef warm en verscheidene dagen was het toch weer boven de 30 graden. Toch veranderde het weer. Er was regen maar nooit langer dan een dag. Er was meer afwisseling, maar altijd was er de warmte en met het naderen van de Pyreneeën en de oceaan werd het vochtiger. De benauwdheid aan de voet van de Pyreneeën was van lood: tweehonderd meter lopen was veel. De dag dat ik de Pyreneeën overstak was goed gekozen. Koel en mistig in de ochtend: goed voor een prachtige wandeling. Dat was het eind van de tocht en op dat moment kwam ook de echte weersomslag. De temperaturen daalden nu tot rond de twintig en er was meer regen (overigens naar Nederlandse maatstaven echt nog steeds aangenaam weer). Tijd om op te breken en een winterleger te zoeken.

Over de GR65.

De route lijkt minder religieus in het midden van het traject. Dat komt voor een groot deel omdat er minder monumenten zijn en omdat er gewoon minder mensen lopen. Maar na Moissac begint zich dat weer te wijzigen door de ontvangsten in de gites. Er beginnen zich ook verschillende soorten wandelaars te onderscheiden en het stempelen begint een verplichting te worden volgens de 'accueils'.

Na Moissac zijn er duidelijk minder monumenten. Een enkele brug, kleinere kerken als ze er al zijn en meer plaatsen waar vroeger iets geweest is (nu dus niets). Dit wordt gecompenseerd door in de dorpen en de gites 'accueil pèlerin' in te stellen. De organisaties van de departementen – jawel, verkijk je er niet op de Europese Unie heeft een Association St Jaques en die heeft regionale en departementale afdelingen: het is groot georganiseerd - verzorgen op veel plaatsen ook de ontvangsten in de dorpen. Het zijn oud Santiago-gangers die daar aanwezig zijn. Praatje maken, ongeforceerd religieus werk. Het zijn deze ontvangsten die je er continu aan herinneren dat het geen gewone wandeltocht is maar dat het einddoel Santiago de Compostella is en dat je pelgrim bent met dat doel. Deze ontvangsten zijn in de Gites (zie hieronder). Er zijn minder campings (soms is kamperen bij de gite toegestaan) en alternatieven zijn duur en vaak ook ver van de route (hotels en Chambres de Hotes).

Dat onderscheid in onderdak brengt ook een onderscheid in wandelaars.

Er zijn de rijken die een paar dagen (typische 8 of 15 dagen) lopen met een grote hoeveelheid bagage en die dat laten transporteren tussen de bestemmingen (de z.g. Transbagage bedrijven zorgen daarvoor). Ze laten zich naar de GR65 brengen, lopen een afstand van typisch 10 tot 20 km om vervolgens zich half kreupel weer naar de Chambre d'Hôtes of hotel ver van de route te laten brengen en zich daar aan copieuze maaltijden tegoed te doen. Ik heb twee keer in een Chambre d'Hôtes gezeten. Behalve dat de maaltijd zo zwaar is dat ik niet goed meer slaap en de dag erop niet goed

meer loop (teveel wijn) is het ook een gezelligheids-bijeenzijn. In het Baskenland werden Baskische liederen door de waard gezongen en na het diner begint iedereen zijn eigen landsliedjes te zingen. Het werd stil toen ze bij mij kwamen. Ik zei duidelijk dat Nederland geen chansons had en dat ik dus niet ging zingen. Dat ging er bij een groep Belgen niet in en iemand stelde voor om Vader Jakob te zingen. Ik zei in mijn beste Frans: maar dat is een Frans liedje: 'Frère Jaques'. Dat ging er bij deze Santiago-gangers goed in en direct zat een groep van 20 man in canon deze klassieker te blèren. Ik was niet blij. Toen de Belg voorstelde dat ik het Wilhelmus zou gaan zingen ben ik hoofdschuddend afgehaakt. Ze zullen wel denken wat een chagrijn. Het zij zo.

Dat waren de beter gesitueerden in de hotels en de Chambres d'Hôtes (rond de 30 euro voor half pension), gezelligheid staat voorop. De andere manier die wat meer in de geest van de route ligt is die van de Gite d'Etape. Deze gite kent de z.g. dortoirs (slaapzalen) die variëren van 2 tot 16 bedden. Die gites worden vaak op eenvoudige wijze beheerd, maar na Moissac kenden ze ook vaak de Accueil. Er is dan permanent iemand aanwezig om te praten met de mensen. Altijd in het licht van de pelgrimage. Deze gites zijn eenvoudiger van opzet en daarmee stukken goedkoper (8 euro per nacht) Soms wordt half pension geboden, soms is er kookgelegenheid, soms word je naar een herberg gebracht om te eten voor iets van 10 euro. Allemaal prima en meestal in het centrum van het dorp gelegen. Heerlijk, totdat je gaat slapen. Een slaapzaal van 16 lijkt leuk, maar iedereen mag dan omstreeks dezelfde tijd naar bed gaan, niemand slaapt gelijk. Naar de WC, snurken, opstaan, scheten laten. Het is een oorverdovend kabaal. Ik heb alleen de laatste week elke dag een gite genomen, omdat de campings dicht waren, het regende of omdat ik gewoon te lui was om de tent op te zetten.

Aan het eind van die week was ik zover om te zweren dat ik nooit meer een voet in een gite of Chambre d'Hôtes zou zetten, tenzij er een werkelijke noodzaak toe zou zijn. Ik heb nog nooit een week lang zo slecht geslapen. Het was wel een bijzondere ervaring. En alle Fransen van 55+ jaren die vinden dat de transbagage en de hotels niet echt bij de tocht horen gaan om de zoveel dagen in de gite (en om bij te komen nemen ze toch weer een hotel).

In de Gite van Araz-Araziguet wijst Didier me erop dat in Spanje stempelen verplicht is, omdat je anders de gite niet in komt en dat campings daar bijna niet te vinden zijn. mmm... Hij maakt een papiertje voor me met een stempel en adviseert me om in St. Jean Pied-de-Port een echt carnet te halen en me te registreren als Pelgrim. In Estaing had ik het hoofd van de commune daar al gezegd dat ik niet stempelde, omdat als god bestond hij mij zonder stempels ook wel zou zien. Hij was toen even stil, maar gaf me wel gelijk. Dat was wellicht niet aardig, maar ik heb een hekel aan stempelen. Die hekel wordt nog groter als in Miramont Philippe mij duidelijk maakt dat in Spanje bij de gites wordt gekeken op het stempelboekje waar je vandaan komt. Als je nog niet veel gelopen hebt dan wordt je opzij gezet als reserve. Alleen zij die 35 km of meer gelopen hebben krijgen direct toegang. Op basis van stempeltje links of rechts bij de ingang. Waar doet me dit toch vaag aan denken? Ik stempel vanaf Araz-Araziguet tot aan St. Jean, maar vergeet in Ronceveaux, mijn zuidelijkste punt te stempelen. Zou men mij wel geloven? Het stempelen is wel de sport van de pelerins. Aangekomen op de bestemming bestormt men de gite eigenaar. Het boekje moet vol. Als die er niet is gaat men naar het stadhuis. Er moet gestempeld worden.

Het meest bloemrijk zijn de hardnekkige verhalen over de mensen die zo graag het stempeltje willen hebben, maar eigenlijk niet meer kunnen of willen lopen, dat men zich enkele kilometers voor de herberg af laat zetten door de auto (eventueel de transbagage, die neemt ook mensen mee), naar de bestemming loopt en de stempel haalt. Zo komt men met slechts enkele kilometers per dag ook in St. Jean of zelfs in Santiago. Ik heb het niet gezien maar de verhalen duiken elke keer op.

De GR65 zit erop. Het was een bijzondere ervaring.

Over de Route

Vertrek in Cahors en daar gaan we weer het stenen tijdperk in. Mijn etappestop blijkt niets te zijn en ik loop door naar Lascabanes. Hier is een gite tegen de kerk aangebouwd en de ontvangst heeft om 1800 uur een kerkdienst georganiseerd die ik mis. Verder gaat het de volgende dag naar een dorpsfort Lauzerte. Een vlakke etappe met op het eind een forse klim naar het dorp, want fortbouw je in Frankrijk bovenop een heuvel en de GR65 heeft als motto Ultra (alles is altijd verder en hoger dan je

dacht zo vertaal ik vrij). Op die camping - die aan de andere kant onderaan het dorp ligt; ik ben dus niet boven geweest - is alles prima tot om 2200 uur een band honderd meter verderop begint te spelen. Een bruiloft. Tot middernacht denk ik nog, Nederlandse vergunningen in gedachten hebbend. Helaas, dit is dit Frankrijk en 'chacun sa fête'. Het duurt tot 03.30 uur voordat het bruidspaar afhaakt en de stilte toeslaat. Ik ben kapot. gelukkig regent het de dag erop en ik loop niet. Lekker lang doorslapen dan maar. Dan naar Moissac. Een op een Engelse industriestad gelijkend dorp van baksteen aan de Tarn. Een grote abiatale die van binnen mooi beschilderd is met een klooster (verkocht gedurende de revolutie en behoorlijk toegetakeld) is eigenlijk alles wat daar is. Hierna loop ik door een Nederlands landschap van vlakke; populieren en klei naar Auvillar dat natuurlijk wel weer 150 meter hoger ligt. Ik passeer de samenvoeging van Tarn en Garonne en steek vlak voor Auvillar de laatste over. Dan loop ik de Gers binnen. Een op noord-Frankrijk gelijkend landschap van lichte heuvels en graanvelden. Het is echt mooi. Een aantal dagen - via Castet-Arrouy, Lectoure, La Romieu naar Condom - is het licht wandelen door de heuvels. Na Condom naar Montréal waar ik een opgraving van een prachtige grote Romeinse villa zie. Een opvallend sterke gelijkenis met de plattegrond van de abdij van Moissac. Dan naar Euaze. De dorpen zijn hier allemaal niet zo interessant. Soms een verrassend object, maar als geheel is het allemaal niet bijzonder. Na Eauze wordt dat gecompenseerd doordat de Pyreneeën in zicht komen. Grijs steekt het massief af tegen, de heilige horizon. Eenmaal gezien gaat die muur niet meer weg. In de loop van de dagen verandert ze van kleur en krijgt meer vorm. Ze wordt lichtgrijs, grijsgroen, groengrijs, groen. En dan zie je huizen, bomen, afzonderlijke pieken. Het massief groeit. Eerder gezien natuurlijk, maar nog nooit zo langzaam en in zoveel verschillende kleuren. Het is elke dag boeiend.

Ik verlaat de Gers en ben in de Landes vanaf Eauze via Nagaro naar Aire-sur-l'Adour. In Aire ben ik bij de kerk van Ste. Quiterie. Nooit van gehoord maar het verhaal ken ik toch. Legende. Rond 350 is hier een meisje onthoofd omdat ze niet met een heiden wilde trouwen. Op die plek ontstaat een bron. Ze pakt vervolgens haar hoofd en loopt de heuvel op waar ze haar hoofd neerlegt. Daar ontspringt ook een bron. Daar wordt ze begraven (gewoon een Romeinse crypte). De kerk is in deplorabele toestand en wordt gerenoveerd. Ik ben de enige en met een gigantische sleutel wordt de kerk opengemaakt. Crypte is niet toegankelijk. Dat laat ik me geen twee keer zeggen en even later sta ik bij een witmarmeren Romeinse tombe. Prachtig gebeeldhouwd. Het deksel met heidense, de kist met christelijke symbolen. Een meter ervoor is een - afgedekte - bron. De crypte is oud, Romeins. De eerste kerk is van een paar honderd jaar later en de huidige kerk die daar weer op is gebouwd is van 1600 en lelijk. Het is een raar verhaal, een rare situatie en een rare kerk. Toch is de crypte bijzonder.

Van Aire naar Miramont (zicht op de bergen) naar Araz-Araziguet. Het zijn de Pyrénées-Atlantique. Vanaf dit punt begin ik te stempelen. Ik loop nu snel door. Poms, Maslaq, Navarrenx, Aroue. Van Aroue naar Ostabat is een prachtige etappe door de lage Pyreneeën. Het ziet er uit als kleine heuvels, maar aan de steilheid van de hellingen en tussen de heuvels zie je dat het anders is. De grens tussen de Landes en de Pyrénées Atlantique wordt gevormd door een heuvelrug. Zo kom ik er nog een paar tegen. Elke stap heeft een barrière. De Pyreneeën groeien en dat voel je. De etappe naar Ostabat gaat over een kleine bergrug en dan ben ik in het dal waar de routes van Vezelay, Parijs en Le Puy-en-Velay samenkomen. Nog een bult over en het daalt naar het dorp om een kilometer verder in mijn zingende gite de nacht door te brengen. Geradbraakt sleep ik mij de dag erop naar St. Jean Pied-de-Port. Het is een mooie dag en vanaf de camping, laag bij de rivier (160 m) is niet te zien dat ik hier aan de voet van de 1500 meter sta die ik over moet. Eerst twee dagen rust. Dan op 29/9 ga ik op stap naar Roncevaux. Het is een route die al door duizenden is gelopen. Heel gewoon. Niets bijzonders. Maar het is een geweldige wandeling die ik zonder mijn rugzak loop (alleen wat eten en drinken bij me, ik ben niet gek!). Om 7.30 uur vertokken in de duisternis en de mist begint het meteen te stijgen. Een uur later ben ik op 300 meter en om half tien op ongeveer 600 meter. Ik sta boven de wolken en de ochtendzon schijnt met haar stralen horizontaal over die mist. De bergtoppen waar ik tussen sta drijven als het ware in een zee van wit. Dit is het materiaal waar prentbriefkaarten van wordt gemaakt. Ik heb het eerste stuk snel gelopen en hou hier pauze. Ik zie de wolken bewegen en een soort waterval vormen tussen de bergen. Pas als de zon wat scherper wordt loop ik door. Het stijgt geleidelijk en eigenlijk is het een heel makkelijke wandeling. De bomen verdwijnen en het wordt kaal. Links van me is een hele steile helling waar een harde stijgwind vandaan komt. Dat hebben een paar roofvogels ook in de gaten en die zoeken de termiek. Het zijn niet zomaar vogels. Vanaf dat moment ben ik omgeven door gieren en even later ook arenden. Dat zijn hele grote vogels die af en toe op een afstand van 20 meter van me vandaan hun rondje draaien. Ik hoor de wind langs hun vleugels, ik zie ze hun veren en vleugels bijstellen aan de kracht van de wind. In de grote ruimte op die berg met die vogels de stilte. Ik loop door tot de hoogvlakte waar de schapen, paarden en varkens zijn. Het is kil. Op weg naar de Col de Bentarte verdwijnt het asfalt en

wordt het smal. Twee man kunnen hier naast elkaar. Ik zie het leger van Karel de Grote al gaan. De grens met Spanje is hier. Scherp afgebakend, want met prikkeldraad. Waarom? Om te voorkomen dat de Franse schapen de Spaanse beukenbossen opeten. Daarom. Doorlopen en verder omhoog naar de Col de Lepouder (1500 meter). Vanaf dat punt gaat het steil naar beneden naar de Col de Roncevalles (1050 m) om vandaar verder te dalen naar de abdij van Roncevalles (950 m). Ergens tussen De Col de Lepouder en Col de Bentarte zou de achterhoede van Karel de Grote in de pan zijn gehakt door een zootje ongeregeld van de Basken. De (nep)historie weegt hier zwaar en is direct gerelateerd aan de route van St. Jaques vanwege de implicaties in de reconquista. De route was geweldig. Een waardige afsluiting van 'La Grande Randonnee'. In Ronceveau begin ik na een biertje direct aan de terugtocht (liftend) en ik vergeet te stempelen. Om 17.30 uur ben ik terug in St. Jean en laat m'n wandelstok in de auto van mijn lift liggen. Die krijg ik de dag erop terug.

Na wat rust en denken over wat ik nu ga doen, vertrek ik richting Toulouse. Trein naar Bayonne en vervolgens Toulouse. De Franse dienstregeling is zo ingewikkeld dat je daarvoor gestudeerd moet hebben. Ik zak voor het examen met als gevolg dat ik pas om 20.30 uur in Toulouse ben. Alle hotels zijn 'complet'. Ik laat me door een taxi naar de camping brengen, maar die 'neemt geen tenten' (???). Da taxichauffeur voelt zich verantwoordelijk en rijdt mij langs verschillende hotels terug naar het station kost me totaal wel 25 euro. Allemaal 'complet'. Ik voel er niets voor om de nacht in of rond het station van Toulouse door te brengen. Er hangt wat raar volk rond. Ik ga naar het loket (het is dan al 23.15 uur) en vraag de eerste mogelijkheid om Toulouse te verlaten naar het eerste dorp. Ze kijken wat raar maar er is nog een mogelijkheid: St. Sulpice om 23.45 uur. Met de bus. Accoord. In St. Sulpice is het hotel echter al dicht en er is met geen mogelijkheid iemand in dat dorp nog wakker te krijgen. 30 km van Toulouse en de wereld is totaal omgekeerd. Ik eindig op een stationsbank van St. Sulpice. Voor een avond ben ik maar even een zwerver. De dag erop reis ik door naar Cahors alwaar de camping al gesloten is en ik in de jeugdherbeg beland. Minder dan 24 uur later heb ik een studio gehuurd (klein appartement) hetgeen door de Info Jeunesse aldaar als een record wordt gezien. De wandeling zit erop voor dit jaar. Het was een bijzondere ervaring. Ik ga in winterslaap. Dit was de laatste mail tot ik weer ga lopen. Mochten jullie er genoeg van hebben stuur even een mailtje en je gaat van de lijst af. Anders, tot volgend jaar (je kunt natuurlijk wel gewoon een mailtje sturen, af en toe lees ik die wel).

Groet en een goede winter, Hans

----- End of forwarded message -----